

BEWAAR HET PAND

UITGAVE TOT BEVORDERING VAN DE HANDHAVING DER OUDE GEREFORMEERDE BEGINSELEN

Meditatie

De enge poort en de nauwe weg

Gaat in door de enge poort!..... want de poort is eng en de weg is nauw die tot het leven leidt, en weinigen zijn er die hem vinden

Mattheus 7:14

“Gaat in door de enge poort!”

Boven deze poort staat niet geschreven: “Laat alle hoop maar varen”, o neen, daar is te lezen het heerlijke opschrift: “Klopt en u zal opengedaan worden!”

Over de ingang in het koninkrijk van de Zoon van Gods liefde wordt hier gesproken. Een koninkrijk dat de Geest van Christus opricht in de harten der uitverkorenen en dat bestaat in vrede, gerechtigheid en blijdschap.

Nu is de poort tot dat zalig koninkrijk eng. Zij gaat niet open op het roepen Heere, Heere! Neen! Tenzij iemand wederom geboren wordt, hij kan het koninkrijk Gods niet zien, laat staan ingaan. De geboorte uit “water en geest” is de enge poort, de enge poort, die tot het leven leidt.

Eng is die poort ook omdat wij er slechts door kunnen als gans ontbloten en ontledigden. Hier moet afgelegd alles waarin het vlees zoveel behagen heeft. Hier moet men uitgeschud worden uit alle eigen wijsheid, gerechtigheid, waardigheid, krachten en bekwaamheden. Hier moet men verloochend worden aan eigen belangen en lusten, de gunst en vriendschap der wereld, de genietingen van dit leven, de begeerlijkheden des vleses en het steunen op zogenaamde goede werken.

Door die enge poort kan geen aangeklede, maar een ontklede zondaar!

Geen rechtvaardige maar een goddeloze, geen rijke maar een arme!

Die poort is dus eng, die tot het leven

leidt ... in Christus, omdat wij moeten sterven en al het onze “eraan” moet.

Zo blijkt die poort der gerechtigheid de poort des doods voor ons “ik”, maar óók de poort des levens en des lofs te zijn. Want eng voor het vlees is zij ruim, heerlijk ruim in de Heere Jezus voor allen die door de genade des Heiligen Geestes leerden vallen onder de eis: “Gaat in door de enge poort!”

Achter deze poort nu - uit vrije genade geopend op het smeken des ellendigen door Gods genade - ligt de nauwe weg die ten leven leidt.

Want wij zijn niet in de hemel zodra wij door de enge poort zijn gegaan; niet in Kanaän zodra wij door de Rode Zee zijn; neen, wij moeten nog door de woestijn. Vóór ons ligt de nauwe weg! Vandaar dat die weg niet dan met veel moeite en omzichtigheid kan worden bewandeld.

Nauw is die weg omdat de tegenspoe-den des rechtvaardigen vele zijn; omdat Gods kind van genade moet leven, alleen door het geloof. En omdat het vlees steeds inwerkt tegen de Geest.

Ja, het is een weg waarop wij moeten leren dat al wat geen God en Christus is de dood in moet.

Dit nauw, biddend, worstelend leven, dat vreest voor de zonde en als onder het oog des Heeren geleefd wordt, heeft geen bekoring voor de natuur. Deze noemt dat eng en bekrompen.

Maar de wandelaars op de nauwe weg ondervinden dat dit arm, afhankelijk, gelovig en biddend leven, dat wandelen in vreze, nu juist het leven is, en tot het leven leidt.

“De poort is eng en de weg is nauw die tot het leven leidt en weinigen zijn er

die hem vinden.” Weinigen zijn er.

Dit leert Gods Woord op iedere bladzijde. Velen zijn geroepen, maar weinigen uitverkoren.

Zeker, als de laatste bazuin ‘verzamelen’ zal blazen, zal het een schare zijn die niemand tellen kan. Maar vergelijkenderwijs zegt Jezus dat weinigen hem vinden.

Vinden! Dat onderstelt zoeken! Een zoeken door de Geest!

Dit zoeken is de uitgang des geloofs naar de Heere en Zijn zalige dienst.

En op de nauwe weg geeft de Heere de moede kracht en vermenigvuldigt de sterkte dien, die geen krachten heeft. En zo gaan zij van kracht tot kracht steeds voort om te verschijnen voor God in Sion.

Want die nauwe weg voert in het eeuwig, zalig leven.

De smalle weg is de weg des levens. De wandelaars zijn blinden, doven, kreupelen, ja zelfs lammen. Maar zij leven! En de blinden zien, de doven horen, de kreupelen springen en de lammen lopen. En zij worden getroost en bemoedigd. De Heere doet hen Zijn liefde ervaren. Zijn machtige arm beschermt hen. Christus’ bloed werkt eeuwige vrede in hun verslagen harten en maakt de tranen van Gods kinderen tot zoete tranen. En indien zij gezondigd hebben, zij hebben een Voorspraak bij de Vader. Een Voorspraak en een Voorbidder.

En straks komt de dood!

En dan gaan de wandelaars op de nauwe weg in, in het eeuwige leven. Om dan eeuwig te genieten hetgeen geen oor heeft gehoord en geen oog heeft gezien en in geen enkel mensenhart is opgekomen. Hetgeen God bereid heeft dien, die Hem liefhebben. O, wat zal het dan meevallen!

Gaat in door de enge poort!

Of vindt gij de poort soms gesloten?

Welnu, boven die poort staat: klopt en u zal opengedaan worden!

Zie, toen Christen uit Bunyans pel-

grimsreize aan de poort kwam vond hij haar gesloten en er was geen poortwachter te zien. Het enige wat hij zag was het opschrift boven de poort. En hij klopte niet één- of tweemaal, maar steeds door en terwijl hij klopte riep hij:

Ach, mocht ik hier toch binnengaan!

*Ik, boos en snood rebel,
die niets verdient dan hel.*

*Al kwam ik hier vol droefheid aan,
ik zong voor eeuwig d'eer
van Sions hoge HEER'!*

En dan komt de poortwachter. En hij zegt tot die arme beladen zondaar, komende van de stad des verderfs: "Ik ben gewillig met al mijn hart!" En hij doet de poort open.

Ja, Gode zij dank, Hij is de Gewillige!

Hij is de Zeer Gewillige!
Gaaf in door de enge poort.

Wijlen Ds. N. de Jong

Van de administratie

In de afgelopen periode konden we 5 nieuwe abonnees aan ons adressenbestand toevoegen en ontvingen we f 190,- aan giften. Voor beiden weer onze hartelijke dank. Hebt u er nota van genomen dat het volgende nummer van ons blad, in verband met de vakanties, pas 9 september weer verschijnt?

Am. Bewaar het Pand: A. Beukers, Toussaintplein 20, 2406 XL Alphen a.d. Rijn. Telefoon: 0172-474202. Postbank: 704350.

Van de redactie

Inhoud.

Drs. G.J. Capellen schrijft verder over het boek van Brown "Christus, de Weg, de Waarheid en het Leven." Ds. K. Visser schrijft opnieuw voor de jeugd. Ds. M.C. Tanis maakt een begin met een artikelenserie over Nehemia. Zelf hebben we geschreven over de weergave van het boek Prediker in de Nieuwe Bijbelvertaling en over de prediking van Robert Murray McCheyne. U zult gemerkt hebben dat we in de vorige aflevering van ons blad een meditatie geplaatst hebben van wijlen ds. N. de Jong. De nu geplaatste meditatie vormt een vervolg daarop.

Ds. P. den Butter.

We vernamen dat ds. den Butter de ingrijpende hartoperatie heeft ondergaan en gespaard mocht worden. Nu we dit schrijven is zijn toestand stabiel, maar wel zorgelijk. Moge de Heere verder herstellen zodat hij weer thuis zou mogen komen en te zijner tijd weer ambtelijk werk zal mogen verrichten. Van harte sterkte en beterschap toegewenst.

Verontrustende ontwikkelingen.

U hebt ook in het onder ons bekende dagblad kennis kunnen nemen van de plannen en voornemens van onze regering. Het is om van te schrikken en te huiveren. Er is geschreven over de toelating van de abortuspil (ook wel aangeduid als moordpil). Abortus zou na 24 weken zwangerschap onder bepaalde voorwaarden mogelijk moe-

ten worden. Euthanasie zal straks niet meer strafbaar zijn als gehandeld is volgens de vastgestelde zorgvuldigheidseisen. Al kwam dat dan niet van regeringswege, u hebt ook kunnen lezen dat er een pleidooi werd gevoerd voor de mogelijkheid van levensbeëindiging van zwakbegaafden. Al deze zaken gaan lijnrecht in tegen Gods Woord. We lopen als land en volk voorop in de overtreding van Gods geboden. Dat er nog een terugkeer zou mogen komen. Want een land en volk dat op deze weg voortgaat zal de kwalijke gevolgen daarvan zeker onderkennen. De toorn Gods kan niet uitblijven. De Heere is zeer lankmoedig, maar ook rechtvaardig.

Volgend nummer van ons blad.

Nr. 17 donderdag van ons blad zal D.V. 9 september verschijnen.

Voor dit nummer dient de copy donderdag 2 september binnen te zijn. Willen de scribenten hiermee rekenen? Bij voorbaat hartelijk dank.

Ontmoetingsdag op Urk.

De volgende ontmoetingsdag zal D.V. zaterdag 18 september 1999 gehouden worden op Urk in de Eben-Haezer kerk aan de Almerelaan. We dachten er goed aan te doen eens van plaats te veranderen. In het verleden is er wel meer een ontmoetingsdag op Urk gehouden.

's Morgens van 10.30 uur tot 12.00 uur. Sprekers: Ds. L.W. van der Meij en Ds. A. van Heteren.

's Middags van 14.30 uur tot 16.00 uur. Sprekers Ds. A.A. Egas en Ds. M.C. Tanis.

We willen ons proberen te houden aan de aangegeven tijden. Aan samenzang zal ook ruime plaats gegeven worden.

Er is volop gelegenheid voor onderling contact en gesprek en om de karakteristieke vissersplaats Urk in te gaan.

Noteert u en jullie deze datum alvast. We hopen op een goede opkomst en bovenal dat de Heere Zijn Woord zou zegenen.

Zendingsdag Elburg

De bruto opbrengst van deze dag, waarop 500 tot 600 mensen aanwezig waren, bedraagt ong. f 7000.-.

AvH.

Dit blad is een uitgave van de stichting Bewaar het Pand te Meerkerk.

Verschijnt eens in de veertien dagen

COMMISSIE VAN REDAKTIE:

Ds. P. den Butter en Ds. A. van Heteren.

ADRES VAN DE REDAKTIE:

Copie voor het volgende nummer van "Bewaar het Pand" zenden naar: Ds. A. van Heteren, Voordijk 247, 2992 AL Barendrecht, telefoon 0180-613069.

ADMINISTRATIE:

A. Beukers, Toussaintplein 20, 2406 XL Alphen a/d Rijn, tel. 0172-474202, postrek. 70.43.50 t.n.v. de administrateur van "Bewaar het Pand" te Alphen a/d Rijn.

Abonnementsprijs f 10,- per jaar. Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en Canada 5 dollar per jaar.

Advertenties f 0,60 per mm met een kolombreedte van 6 cm.

Bij kontrakt korting.

ISSN nummer: 0166 - 4646

Dit tijdschrift wordt ten behoeve van iedereen die niet op de gebruikelijke manier kan lezen uitgegeven op groot-letter of via de Electronische Postbus. Informatie en opgave: CBB, Christelijk Bibliotheek voor Blinden en Slechtienden, Postbus 131, 3850 AC Ermelo, tel. 0341-551014.

John Brown - "Christus, de Weg, de Waarheid en het Leven" (19)

Christus heeft Zichzelf geopenbaard als "de Waarheid". Hij is de Waarheid ten opzichte van de beloften. Alle beloften zijn op Hem gefundeerd. Alle beloften zijn door Hem bevestigd. "Want zovele beloften Gods als er zijn, die zijn in Hem ja, en zijn in Hem amen, Gode tot heerlijkheid door ons". Hij bevestigde de beloften aan de vaders gedaan. "En ik zeg, dat Jezus Christus een Dienaar geworden is der besnijdenis vanwege de waarheid Gods, opdat Hij bevestigen zou de beloftenissen der vaders" (Rom. 15:8).

Christus is ook de Waarheid, omdat Hij ten volle al de hoop en verwachting van Zijn volk vervult. Hij zal door hen geen leugenaar bevonden worden, wat ook de satan moge inblazen. Het ongelovige hart dat menigmaal meent dat Christus niet getrouw is, zal beschaamd worden. Christus is zo getrouw als sterk. Daarom zullen al Gods kinderen verzadigd worden met Zijn Beeld, wanneer hun laatste uur aanbreekt!

Een gezicht van Zijn heerlijkheid zal deze kinderen doen uitroepen: Het is genoeg.

Christus is tevens de Waarheid ten opzichte van het leiden en bestieren van Zijn volk in de Waarheid. Hij wordt immers genoemd een Leraar van God gekomen (Joh. 3:2) en Een die de weg Gods in der waarheid leert (Matth. 22:16).

Dat wij zouden mogen vragen: "Heere, leer mij wat nuttig is. Ik ben zo dom en onwetend, maar U wil toch domme mensen leiden en leren".

Christus is de Waarheid ten opzichte van Zijn getuigenis geven aan de Waarheid. Hij kwam om van de Waarheid getuigenis te geven. Dat blijkt uit Zijn gesprek met Nicodemus. Nicodemus was onkundig, hij was onwetend in geestelijke zaken. Deze leraar van Israël was niet op de hoogte van de eerste beginselen van de zaligmakende godsdienst. Zodra Nicodemus hoort van de wedergeboorte roept hij uit: "Hoe kunnen deze dingen geschieden?" U ziet geleerdheid, status of een hoge kerkelijke positie zijn geen garantie dat een geestelijke is onderwezen door de Heilige Geest.

Op de vraag van Nicodemus: "Hoe

kunnen deze dingen geschieden?" volgt een scherpe terechtwijzing van Jezus. Jezus antwoordde en zeide tot hem: "Zijt gij een leraar Israëls, en weet gij deze dingen niet?" Een scherpe beschuldiging tegen Israëls theologie die slechts de uiterlijke vormen bestudeerde! In het gesprek van de Heere Jezus met Nicodemus geeft Jezus er blijk van van de Waarheid getuigenis te geven. Hij is de getrouwe Getuige!

Christus is de Waarheid, omdat Hij Zich in alles jegens arme zondaars gedraagt, volgens het Evangelie en Zijn aanbiedingen. Hij biedt Zich aan allen aan om niet en Hij belooft niemand uit te werpen, die tot Hem komt. Hij geeft moed om te komen aan alle zondaars die er in berusten hun zonden te verlaten. Hij belooft niemand te verwijten, die komt.

"Hebbende deze waarheid aldus opengelegd, zo moeten wij nu gaan spreken over de wijze, waarop de gelovigen Hem zullen gebruiken als de Waarheid in verscheiden gevallen, waarin zij Hem zullen van node hebben als de Waarheid", aldus Ds. Brown.

Deze waarheid dient om ons aan onze ellendige staat te ontdekken. Om ons te laten zien dat beschouwende letterkennis ons niet zal helpen, zolang wij van Hem vervreemd zijn, die de Waarheid is.

Deze waarheid leert ons zien dat wij onszelf uit de staat van duisternis en onwetendheid niet kunnen helpen.

Wat de kinderen Gods aangaat, kunnen we opmerken, dat zij ten dele verlost zijn van die samenknoping van leugens, dwalingen en onwetendheid. Christus, de Waarheid, zal hen behouden aan de overzijde aan land zetten. Zij zullen aankomen door 't Goddelijk licht geleid. Zij hebben een vaste, een bestendige Vriend tot Wie zij gaan in de dag van duisternis, als valsheid en leugen schijnen te zullen overwinnen. Deze Vriend is Christus de Waarheid, die hen alleen kan helpen in die dag!

Ds. Brown verkwikt de gelovigen niet alleen; hij bestraft hen even zeer. Het is helaas zo, dat de gelovigen vele malen noch de bedreigingen noch de beloften vast geloven. Er is zoveel twijfel en vrees in hun ziel. Daarover moeten ze bestraft worden. De Heere is immers volkomen betrouwbaar. Hij

houdt getrouw Zijn Woord. De gelovigen maken veel te weinig gebruik van Christus. Men gaat niet tot Hem als de Waarheid, in gevallen die Zijn hulp vereisen als de Waarheid.

Ds. Brown weet naast de vermaningen een indringende aansporing te geven. Neem Christus alleen aan als uw Leidsman. Verloochen uw eigen verstand, wijsheid en vernuft. Geef u dagelijks over aan Hem, want Hij is alleen de Waarheid.

"Wij moeten onszelf dagelijks aan Hem overgeven als de Waarheid om Hem in onze ziel te ontvangen, opdat Hij aldaar in mocht wonen en blijven. Dan zal de waarheid ons vrijmaken", aldus Ds. Brown.

Daarna vuurt John Brown de gelovigen aan om veel te bidden. Veel oefening van het gebed is nodig om in de waarheid geleid te worden. Het gebed is het kanaal, althans het voornamen kanaal, waardoor licht in de ziel gevoerd wordt. Er moet ook een ernstig en christelijk lezen en horen van het Woord zijn. Het Woord is immers het Woord der waarheid. Daarom moeten we met veel zelfverloochening en eenvoudigheid des harten deze plichten verrichten.

Laten we voorts ons wachten om op ons eigen verstand te vertrouwen of op het oordeel van andere mensen te bouwen. Alleen de Heere weet wat goed voor ons is. Wij moeten vasthouden al wat Hij ons leert door Zijn Woord en Geest. Hiertoe wekt de apostel ons op. "Daarom moeten wij ons te meer houden aan hetgeen van ons gehoord is, opdat wij niet te eniger tijd doorgloeien" (Hebr. 2:1).

John Brown merkt op: "Wij zullen er nu toe overgaan om enige meer bijzondere toepassing van dit kostelijk leerstuk te maken, door te spreken over enige bijzondere gevallen, waarvan wij voorbeelden zullen geven, waardoor de verstandige christen kan geholpen worden, om te verstaan, hoe zich te gedragen en hoe Christus te gebruiken in dergelijke gevallen, waarin Christus gebruikt moet worden, als de Waarheid".

In het dertiende hoofdstuk gaat Ds. Brown over die plicht om Christus als de Waarheid te gebruiken nader in! Het is een geboden plicht, dat wij moeten opwassen in de kennis van Jezus Christus. En omdat de kennis van de kinderen Gods in deze ook onvolkomen is, is het nodig dat zij hiertoe worden aangespoord. Bovendien is die kennis van groot nut. Hoor maar: "En gij tot hetzelve ook alle naarstigheid

toebrenghende, voegt bij uw geloof deugd, en bij de deugd kennis. En bij de kennis matigheid, en bij de matigheid lijdzaamheid en bij de lijdzaamheid godzaligheid. En bij de godzaligheid broederlijke liefde, en bij de broederlijke liefde de liefde jegens allen. Want zo deze dingen bij u zijn en in u overvloedig zijn, zij zullen u niet ledig noch onvruchtbaar laten in de kennis van onzen Heere Jezus Christus" (2 Petr. 1:5-8).

O kinderen des Heeren staat dan toch

naar deze vruchtbaarmakende kennis van Christus. Roep Gods genade daartoe in, want uit uzelf met al uw natuurlijke gaven kunt u niets tot stand brengen. Sla toch het oog op de Wijsheid Gods, op Hem die uit de schoot des Vaders is gekomen. In Hem woont al de volheid van God. Hij schenkt u de Geest der waarheid die in alle waarheid leidt. Ons gebed zij: "Zend Uw licht en Uw waarheid, dat die mij leiden".

Drs. G.J. Capellen

De Nieuwe Bijbelvertaling (10)

Het boek Prediker.

In dit artikel over de Nieuwe Bijbelvertaling (NBV) willen wij stilstaan bij de weergave van het boek Prediker in de NBV. Vergelijking met de Statenvertaling laat zien dat ook hier heel wat is veranderd. Enkele dingen kunnen we niet afkeuren, maar met het meeste kunnen wij ons toch niet verenigen. Ook voor dit artikel verwijzen wij u naar de brochure van de GBS getiteld "Staat en ziet toe" waarin ook een hoofdstukje aan het boek Prediker in de NBV is gewijd en waaraan wij een en ander ontleend hebben.

De aanhef van het boek Prediker.

Wie zou de aanhef (Prediker 1: 2) van dit boek niet kennen in de Statenvertaling? Van jongsaf aan zijn we met deze woorden vertrouwd. De aanhef luidt: "Ijdelheid der ijdelheden, zegt de Prediker; ijdelheid der ijdelheden, het is al ijdelheid." In de NBV is dit geworden: "Lucht en leegte, zegt Prediker, lucht en leegte, alles is maar leegte." De woorden "lucht en leegte" zijn ondertussen al tot een gevleugelde uitdrukking geworden. Het klinkt heel mooi. Het lijkt een goede vondst. Maar iets wat op het eerste horen goed klinkt, hoeft nog niet goed te zijn. Er is een groot verschil tussen de betekenis van de woorden "ijdelheid der ijdelheden, het is al ijdelheid" en de woorden "lucht en leegte, alles is maar leegte." De uitdrukking "lucht en leegte" is een neutrale uitdrukking. Er wordt mee bedoeld dat iets niets is, niets voorstelt. Maar dat wordt in Prediker 1: 2 niet bedoeld. Wanneer wij letten op het verband van de tekst gaat de Prediker na wat voordeel de mens heeft van al zijn arbeid, dien hij arbeidt onder de zon. We zouden het ook zo kunnen zeggen: Wat is de vrucht van de inspanning die de mens zich

getroost. In dat verband betekent "ijdelheid" (hebr. hebel): wat geen doel heeft, wat geen nut heeft, wat nergens toe leidt. "Ijdelheid der ijdelheden" is dus niet maar niets, het is negatief geladen: doelloos, vruchteloos, nutteloos. Daarom dienen wij de weergave van de NBV niet over te nemen, maar af te wijzen.

De onsterfelijke ziel.

De NBV zet op zijn minst een vraagteken achter de onsterfelijkheid van de ziel van de mens. Een bekend gedeelte van Prediker handelt over het sterven van de mens en het sterven van een dier. Bij het sterven van een mens gaat zijn adem naar boven, bij het sterven van een dier gaat zijn adem naar beneden. De Statenvertaling laat dit verschil duidelijk uitkomen. Maar de NBV zet achter deze constatering een vraagteken. Met een kleine aanpassing van de Hebreeuwse tekst (een klinkertekentje wordt veranderd) kan men in de NBV tot deze weergave komen.

De Statenvertaling in 3: 18- 21 luidt: "Ik zeide in mijn hart van de gelegenheid der mensenkinderen, dat God hen zal verklaren en dat zij zullen zien, dat zij als de beesten zijn aan zichzelf. Want wat den kinderen der mensen wedervaart, dat wedervaart ook den beesten; en enerlei wedervaart hun beiden; gelijk die sterft, also sterft deze; en zij allen hebben enerei adem, en de uitnemendheid der mensen boven de beesten is geen; want allen zijn zij ijdelheid. Zij gaan allen naar een plaats, zij zijn allen uit het stof en zij keren allen weder tot het stof. Wie merkt, dat de adem van de kinderen der mensen opvaart naar boven en de adem der beesten nederwaarts vaart in de aarde?"

In de NBV luiden deze verzen: "Ik zei tegen mezelf dat God de mensen heeft bevoorrecht: ze beseffen dat ze als de

dieren zijn. Niet meer dan de dieren zijn ze, want de mensen en de dieren treft hetzelfde lot. Zoals een dier sterft, zo sterft ook een mens; ze delen in dezelfde adem. Dat is hun beider lot. Een mens is niet beter af dan een dier, want alles is maar leegte. Alles gaat naar dezelfde plaats, alles is uit stof ontstaan en alles keert tot stof terug. Wie zal ooit weten of de adem van een mens naar boven opstijgt en die van een dier afdaalt, neerwaarts naar de aarde?"

De NBV stelt door deze weergave van de Bijbeltekst dat een mens niet meer is dan een dier. Dat een mens is geschapen voor de eeuwigheid vinden we niet meer terug. In vers 18 laat de NBV de woorden "aan zichzelf" weg. In vers 21 vervangt de NBV de uitdrukking "wie merkt dat" door "wie zal ooit weten of". Voor de Prediker staat vast dat de geest van de mens als hij de laatste adem uitblaast, naar boven gaat. Dat is voor hem een vaststaand feit, alleen wordt de vraag eraan verbonden: wie merkt dat? Wie heeft door wat er met de geest van de mens gebeurt bij het sterven? Wie beseft dat het bij het sterven van de mens zo heel anders is dan bij het sterven van een dier? Met de zintuigen valt dit verschil niet te constateren, maar toch is het er wel degelijk. Daar zijn geloofsogen voor nodig om dit te zien en te beseffen.

Deze voluit Bijbelse gedachte wordt ondersteund door Prediker 12: 7. Deze tekst luidt in de Statenvertaling: "En dat het stof weder tot aarde keert, als het geweest is; en de geest weder tot God keert, Die hem gegeven heeft." In de NBV luidt deze tekst: "Wanneer het stof terugkeert naar de aarde, weer wordt zoals het was, wanneer de adem van het leven weer naar God gaat, die het leven heeft gegeven." Het hebreeuwse woord dat hier met "adem" wordt vertaald kan ook door "geest" worden weergegeven. Hoe rijmt de NBV Prediker 12: 7 met Prediker 3: 18- 21? Vergelijking van deze beide teksten zou tot een andere weergave van Prediker 3: 18-21 hebben moeten leiden.

Opmerkelijk is ook de verandering in de indeling van de pericopen in hoofdstuk 12 van het boek Prediker. De laatste pericoop begint zowel in de Statenvertaling als in de Nieuwe Vertaling van het NBG van 1951, in Het Boek, in de Groot-Nieuws-Bijbel en de Willibrordvertaling met vers 8. Maar de NBV heeft dit veranderd. Zij trekt vers 8 bij de verzen 1- 7. Dat

betekent dat volgens de NBV ook de terugkeer van de adem of de geest tot God valt onder de aanduiding van lucht en leegte, dat het dus niets zou zijn, geen betekenis zou hebben. Volgens de NBV is dus heel het menselijk bestaan als zodanig, tot en met de terugkeer van de adem of de geest naar God, lucht en leegte.

Maar dat is niet de boodschap van het boek Prediker. Het boek Prediker tekent ons de ijdelheid, de nuttelosheid en de vruchteloosheid van het menselijk bestaan buiten God.

Het boek Prediker roept op de Heere te vrezen. Dit wordt duidelijk in Prediker 12: 13. Deze tekst luidt in de Statenvertaling: "Van alles wat gehoord is, is het einde van de zaak: Vrees God en houd Zijn geboden, want dit betaamt allen mensen." In de NBV luidt deze

tekst: "Alles wat je gehoord hebt, komt hierop neer: eerbiedig God en leef Zijn geboden na. Dat geldt voor ieder mens." Jammer dat het "vrezen" van de Statenvertaling is vervangen door "eerbiedigen" in de NBV. Dat betekent een versmalling in betekenis. Vrezen houdt wel eerbiedigen in, maar is breder, ruimer, veelomvattender. Juist het vrezen van God is een vaststaande uitdrukking, een telkens terugkerende zegswijze. Zo'n uitdrukking dienen wij niet te vervangen door een woord dat minder juist aangeeft wat de grondtekst bevat. Wat God vrezen is dient uitgelegd te worden.

Ook wat het boek Prediker betreft is de weergave van de NBV beslist geen verbetering te noemen vergeleken met de Statenvertaling.

Ds. A. van Heteren.

De leiding des Heeren

In dagbladen en boeken komen we regelmatig namen tegen. Namen van personen, die een bepaalde plaats in de samenleving hebben of hadden. Als we in geschiedenisboeken lezen, worden ze de eeuwen door genoemd. In de kerkgeschiedenis lezen we over Luther en Calvijn. Wat een spoor hebben zij mogen trekken en nagelaten! Mannen van betekenis in hun tijd en zelfs in onze tijd.

In het Woord van de Heere staan heel wat namen en die namen zijn niet zonder betekenis geweest. Bij de lijsten van namen, die wij ondermeer tegenkomen in het boek der Kronieken, worden we gewezen op de lijnen door de Heere getrokken de jaren door tot vervulling van Zijn beloften. Onder degenen, die wij lezen, zijn er geweest die een bijzondere plaats hebben ingenomen en veel hebben mogen doen voor kerk en koninkrijk, voor land en volk. Hun levensgeschiedenis vinden we zelfs uitvoerig in de Bijbel beschreven. Wat de Heere van hen heeft laten beschrijven, is voor ons ook van belang. Het is hoogst actueel, zodat in prediking, pastoraat en catechese daar aandacht aan besteed dient te worden. Laten predikanten ze maar centraal stellen! Tot onderwijs, tot bemoediging, tot aansporing van jong en oud. Het is broodnodig! Men moet weten, *wat genade is, wat genade doet en wat men aan genade heeft in het leven van elke dag.*

Het leven van de mannen, waaraan we denken, was niet gemakkelijk, zoals bijvoorbeeld van Jozef, Obadja, de

drie jongelingen in Babel en dan vooral Daniël; waar kwam de jonge Samuël terecht en hoe is het met hem gegaan. Bij al deze mannen zien we de leiding van de Heere.

Dat kan ook gezegd worden van Nehemia. Zijn leven willen we D.V. nagaan. Nehemia is een man van betekenis voor onze tijd. Voor ons persoonlijk, kerkelijk en maatschappelijk leven. In het Oude Testament vinden we een heel boek aan hem gewijd, daarin hebben we de memoires van Nehemia. En de Heere heeft dit gewild. Laat het door ons onthouden en serieus overdacht worden met het gebed: "Heere, leid mij, leidt ons zo!" Bij het openslaan van de Bijbel komen we eerst het boek Ezra tegen en daarna het boek Nehemia. Deze volgorde is terecht. Ze hebben ook na elkaar en zelfs naast elkaar gewerkt. Beiden zijn betrokken geweest bij de terugkeer naar Jeruzalem en het werk te Jeruzalem. Als we dat overzien, worden we gewezen op de wonderlijke leiding van de Heere. Allereerst dat Hij het hart van koning Kores neigde om het volk te laten teruggaan naar Babel, bijzonder met de opdracht om de tempel te herbouwen. De schatten van de tempel, die in Babel waren terechtgekomen, werden meegegeven om weer een plaats te krijgen in de herbouwde tempel. Onder leiding van Zerubbabel en Jêsua vond de bouw plaats, ondanks de heftige tegenstand van de Samaritanen. Tachtig jaar later kwam de tweede uittocht onder leiding van Ezra. Hoe het allemaal ging, wat werd

bemerkt: het staat beschreven. Zeer veel trieste dingen. We zouden zeggen: "Is dit nu het gevolg van de goede Hand des Heeren?" Weet u wat we moeten zeggen: "Het is een wonder dat er een kerk, een gemeente, een bondsvolk blijft". De wereld doet veel, maar laten we de kerk niet voorbijzien. We kijken vaak te veel over in plaats van binnen de muur. Het is de goedertierenheid van de Heere dat Hij doorgaat. Hij trekt Zijn woorden niet in.

De tijd, waaraan we zo-even dachten, ging door en daarmee de tijdgeest. In Israël, maar ook in Perzië. In plaats van licht, wordt het donkerder. Zeker zijn er geweest die beleden hebben: "Zou God Zijn genâ vergeten? Nooit meer van ontferming weten? Heeft hij Zijn barmhartigheên door Zijn gram-schap afgesneên?" Maar ze leefden in het verborgene!

Echter als we het begin van het boek Nehemia lezen, worden we gewezen op de getrouwheid van de Heere en Zijn wonderlijke leiding.

Nehemia, geboren in Perzië, was een Israëliet in hart en nieren. Toen hij zijn jaren had kwam hij terecht aan het hof van de koning. Hij werd zelfs opperschenker. Een beste baan, een vertrouwenspositie. Want schenker van de koning werd je zomaar niet. Het was een hoog ambt, vergelijkbaar met een minister-president van nu. Er zou gedacht of gezegd kunnen worden: "Zien we hierin niet dat werk voor godsdienst gaat? Hoorde Nehemia op zo'n plaats en dat aan een heidens hof? Hij had ook allang in Jeruzalem moeten zijn. Weer een kerkverlater of een huichelaar!" Laten we met ons oordeel niet direct klaarstaan, maar steeds alles nauwkeurig nagaan, hoe men in de wereld, in het dagelijks leven is. Het is zelfs zo dat de Heere de Zijnen in de wereld plaatst. Waar treffen we Obadja aan en hoe was zijn leven! Daniël is jarenlang in een heidens land aan een werelds hof geweest. Hij was bij het regeringsbeleid betrokken. Hoe zijn leven was weten we en wat de Heere van hem getuigde lezen we. De godsvrucht blonk; de betrouwbaarheid in handel en wandel viel op.

Laten we in onze tijd van verzoeking en strijd staan naar het kennen van de vreze des Heeren. De bestrijdingen blijven dan niet uit, maar de wonderen van de Heere zullen gezien en bemerkt worden. De Heere bevestigt: "*Gij zult van Mij niet vergeten worden*".

Zo was het voortdurend bij Nehemia in alle omstandigheden.

Ds. M.C. Tanis

Voor de Jeugd

Beste jongelui,

Het onderwerp voor de komende artikelen luidt: 'Kan iemand al de jong de HEERE kennen?' Ik wil dit doen aan de hand van enkele bijbelse voorbeelden, bijvoorbeeld Izak, Jozef, Samuël, enz.

Vooraf wil ik een paar algemene opmerkingen maken over dit onderwerp.

Belangrijke vraag

Mac Cheyne liep een keer over straat en zag een jongen aankomen. Toen ze elkaar tegenkwamen, stelde hij de vraag: 'Walter, heb je je ziel lief?' Toen liep hij door, maar de woorden zonken heel diep in het jonge hart. Je hebt je ziel niet lief, als je je hart geeft aan de duivel en de wereld. God roept je toe: 'Mijn zoon! geef Mij uw hart.' (Spreuken 23:26) Hij vraagt jouw hart, dat zondige, onbekeerde hart, vol van jezelf en leeg van God. Alleen God kan er een nieuw hart van maken. God heeft er recht op. Denk je nu werkelijk dat Hij wacht, totdat je oud en versleten bent? Dat je stem begint te kraken, je ogen slechter worden, je gehoor vermindert, je geheugen je in de steek laat? Het leven is zo kort en onzeker. Ik weet wel, dat je geneigd bent deze levensvragen uit te stellen. Er zijn zoveel andere dingen die je opeisen. Mac Cheyne schrijft aan jonge mensen het volgende: 'Zang en dans en het opwekkend spel zijn het meest meeslepend voor onze jonge harten. Maar ach! Denk er eens een ogenblik over na. Is het niet vreselijk dat je gelukkig kunt zijn, zolang je niet voor eeuwig behouden bent.'

Gods werk

Nu is bekeren Gods werk. Hij is vrij om iemand jong of oud te bekeren. God is ons niets verplicht. Toch bewijst Gods Woord ons, dat Hij de meesten op jonge leeftijd bekeert. Bernardus Smytegelt zegt: 'De meesten worden voor hun dertigste toegebracht.' Dat betekent niet, dat iemand van boven de dertig hoeft te wanhoppen. Abraham was vijfenzeventig jaar oud, toen hij geroepen werd uit Ur der Chaldeë. We moeten het er niet op aan laten komen. Immers hoe ouder een zondaar wordt, hoe meer hij zich rijp maakt voor het oordeel. God heeft een belofte gegeven voor jonge mensen, die met de nood van hun

Godsgemis over deze wereld lopen: 'Die Mij vroeg zoeken, zullen mij vinden.' (Spreuken 8:17) Ik citeer weer een passend woord van Mac Cheyne, gericht tot jonge mensen: 'Ga naar een eenzame plaats, buig je knieën en roep de Heere aan. Sta niet op voordat je Hem gevonden hebt. Bid om door Zijn arm vergaderd en in Zijn schoot gedragen te worden. Raak de zoom van Zijn kleed aan en zeg: "Ik moet, ik durf, ik wil U niet laten gaan, tenzij dat Gij mij zegent."' "

Kenmerken

Wat is typerend voor het zaligmakend werk van de Heilige Geest in jonge harten?

Ik heb voor de beantwoording van deze vraag enige goede schrijvers geraadpleegd, o.a. William Guthrie uit het boek 'Des Christens grote Interest' en Wilhelmus á Brakel, het hoofdstuk over de wedergeboorte uit 'De Redelijke Godsdienst'. (Ga zelf ook eens lezen in zulke boeken!) Het opvallende is dat als eerste kenmerk, niet genoemd wordt een deugdzzaam leven. Het is juist heel gevaarlijk om dat te zien als zaligmakend werk van de Heilige Geest. Een ouder kan zo gauw vertederd worden, als hun kind zo lief kan bidden of zo gehoorzaam naar de catechisatie gaat. Op zichzelf genomen zijn dit fijne ervaringen. We kunnen er echter een rijke jongeling

mee worden. Het eerste teken van de werking van de Heilige Geest is, dat kinderen en jonge mensen een gevoel van zonde krijgen. Merk je dat je hart open staat voor allerlei zonden? Dat je niet opgewassen bent tegen de kracht van de zonde? Heb je daar smart over? Worstel je ermee voor het aangezicht van de HEERE? Het tweede kenmerk is dat ze het oog op Gods genade houden. De Heilige Geest werkt een sterke behoefte aan genade. Hij doet hen telkens vragen om de vergeving van zonden. Hij spoort hen aan om de toevlucht te nemen tot Christus. Hij geeft hen enige aanrakingen des geloofs, waardoor ze iets gaan voelen van de kracht van de belofte tot vergeving van zonden. Ondertussen en dat is het derde kenmerk, worden ze vrij gehouden van typische jeugdzonden. Guthrie noemt o.a. zweren, spotten, liegen. 'Verder hebben ze weinig aandrang nodig tot godsdienstige plichten', aldus Brakel. Met de jaren groeit het geloof, het licht en de heiligmaking. Brakel schrijft ook dat het soms lijkt alsof het over is, maar na verloop van tijd herstelt het geestelijke leven zich. We zouden meer kenmerken kunnen noemen. We hopen dat in de toekomst te doen aan de hand van de bijbelse voorbeelden. Heb je vragen hierover, schrijf ze op en stuur ze naar mij toe. Ik wil graag proberen ze te beantwoorden. Ontvang de hartelijke groeten van jullie vriend,

ds. K. Visser.

De prediking van Robert Murray McCheyne (2)

Het werk van de Heilige Geest.

Dit wordt aan de orde gesteld in een preek (blz. 141-151) over Romeinen 5: 5 "En de hoop beschaamt niet, omdat de liefde Gods in onze harten uitgestort is door de Heilige Geest, Die ons is gegeven." Van nature heeft de mens rust. Dit geldt de weredling die rustig in de zonde voortleeft alsof er geen God en geen eeuwigheid is. Het geldt ook kerkmensen. Met name wanneer kerkmensen keurig leven, voelen zij zich veilig. Maar als de Heilige Geest zaligmakend van zonde gaat overtuigen wordt dit anders. McCheyne stelt terecht dat de Heilige Geest overtuigt van zonde. "Arme zondaar, u hebt eerst de heiligheid van God overtreden door Zijn wet te breken en daarna hebt u de genade van

God vertreden door Zijn Evangelie te weigeren. Zowel de vloek van een verbroken wet als die van een veracht Evangelie rust op uw hoofd."

De Heilige Geest overtuigt ook van gerechtigheid. De Heilige Geest werkt verslagenheid in het hart net als op de Pinksterdag. McCheyne haalt het voorbeeld aan van een boer wiens land een tijdlang braak heeft gelegen. Waar begint die boer mee? Die boer begint niet met zaad te zaaien. Dan zou er niets van terecht komen. Het zaad valt dan tussen de doornen en de struiken die op de onbewerkte akker te vinden zijn. De boer ploegt het land eerst om en zuivert het land van doornen en struiken. Dan pas kan er gezaaid worden. Zo zijn de harten van de hoorders van nature overwoekerd met de zorg-

vuldigheden van deze wereld en de verleiding van de rijkdom. Overtuiging van zonde is nodig, zal dit anders worden. Zo wordt de roep geboren: Wat moet ik doen opdat ik zalig worde? De overtuigde ziel is geneigd middelen buiten Christus aan te grijpen. Het is een gelukkige mislukking als dit niet meer kan. Als er geen schuilplaats en geen verberging meer overblijft tegen de toorn van God. "Gelukkig de ziel aan wie de Geest Jezus openbaart, de ware Verberging tegen de vloed, de enige Schuilplaats voor de toorn en de enige Rots die een blijvende schaduw geeft in een dorstig land. Gelukkig de ziel aan wie Hij openbaart dat Jezus als onze Gerechtigheid genoegzaam en gepast is en om niet geschonken wordt."

De Heilige Geest werkt ook heiligmaking. De Heilige Geest neemt immers intrek in het hart en leven. Het middel tot heiligmaking is het Woord. De Heilige Geest doet verstaan wat de wil van God is onder alle omstandigheden. Het Woord van God is een lamp voor de voet en een licht voor het pad. De vraag leeft telkens opnieuw: Heere, wat wilt Gij dat ik doen zal? Er is door genade onderwerping aan de wil van God. De begeerte leeft te doen wat de Heere vraagt. God is het zo waard gediend en gevreesd te worden. McCheyne benadrukt de functie van het Woord en het onderzoek van het Woord ten aanzien van de heiligmaking. "Door het horen, het lezen, het overdenken en het overpeinzen van het Woord van God werkt de Geest in ons het willen en het werken naar Gods welbehagen." McCheyne ziet ook de vraag onder ogen, waardoor het komt dat iemand niet opwast in heiligheid. Zijn antwoord op deze vraag is: "Omdat u niet in uw Bijbel leest, zoals u zou moeten doen. Als u het dag en nacht overlegt, dan zult u opwassen." Tenslotte schrijft McCheyne over de verzegeling tot de dag der verlossing. Hierbij haalt hij Romeinen 8: 16 aan 'Dezelfde Geest getuigt met onze geest, dat wij kinderen Gods zijn.' "U weet dat u een erfgenaam bent van de heerlijkheid, want u hebt het onderpand van de erfenis in uw hart."

Kenmerken van het ware geloof.

Hierover spreekt McCheyne in een preek over Filippenzen 3: 3. "Want wij zijn de besnijding, wij die God in de Geest dienen, en in Christus Jezus roemen en niet in het vlees betrouwen." Paulus had in zijn eertijds in het vlees

betrouwd. In Filippenzen 3: 4-6 schrijft hij hierover. Hij was besneden ten achtsten dage, hij was uit het geslacht van Israel, een Hebreër uit de Hebreëen, naar de wet een farizeër, naar de ijver een vervolger der gemeente, naar de rechtvaardigheid, die in de wet is, zijnde onberispelijk. Wat is nu eigenlijk in het vlees betrouwen? Het wil zeggen dat een mens erop vertrouwt voor God te kunnen verschijnen zonder bedekt te zijn met de gerechtigheid van Christus Jezus. We kunnen denken aan hen die de gestalte vertonen van de rijke jongeling. Zonden kunnen niet bedekt worden door gebeden, door bekommerd zijn over de ziel. "En bedenk dat angst voor de storm iets anders is dan een schuilplaats hebben voor de storm." Wat Paulus gewin was, heeft hij om Christus' wil schade leren achten. De eigengerechtigheid dient te worden tot een wegwerpelijk kleed. "Als een bedelaar niets heeft dan lompen, zal hij ze goed om zich heen houden als bescherming tegen de regen en de kou, maar als u hem warme kleren geeft, allemaal nieuw en ongedragen, werpt hij zijn lompen 'als schade' weg. Zo klampen de natuurlijke mensen onder u zich aan hun lompen vast. Al uw gerechtigheden zijn als een wegwerpelijk kleed. Niets dat u hebt, zal u voor God staande houden. Toch houdt u het vast alsof uw leven ervan afhangt. Het is alles wat u hebt. Maar als de Heere Jezus Zich aan u zou openbaren, zou u het alles schade achten. O, doe er afstand van! Heb geen betrouwen in het vlees."

Een ander kenmerk van het ware geloof is roemen in Christus Jezus. Als Christus Zich openbaart is het hart zo vol dat woorden tekort schieten. De Zaligmaker is door God verkoren en gegeven. In Hem is afdoende bescherming tegen de toorn van God. Zijn volbrachte werk is een betrouwbare schuilplaats. Christus is een zeer gepaste Zaligmaker. "Hij kan in iedere behoefte voorzien. Zondaar, hebt u de wet overtreden en ligt u onder de vloek? Dat is waar, maar Christus is een vloek voor ons gemaakt. U kunt God geen leven vol gehoorzaamheid aanbieden. Dat is waar, maar Christus heeft een leven vol heilige gehoorzaamheid dat Hij u aanbiedt. U ligt onder de Goddelijke toorn, maar Hij is een Goddelijke Zaligmaker Die u kan beschutten. U gaat gebukt onder een wereld van zonde. Dat is waar, maar zie het Lam Gods dat de zonde wereld wegneemt. U hebt iemand nodig die u

kan verlossen van de zonde en de hel. Hij kan volkomen zalig maken. U hebt iemand nodig die de grootste der zondaren kan verlossen. Dat is waar, maar Hij kwam in de wereld om zondaren zalig te maken, zelfs de voornaamste zondaar. O, Hij is een zeer dierbare en kostelijke Zaligmaker. U die gelooft, is Hij dierbaar. 'Mijn God zal naar Zijn rijkdom vervullen al uw nooddrift, in heerlijkheid' (Filipp. 4: 19). Hij kan in iedere behoefte van de ziel voorzien." Het laatste kenmerk van het ware geloof is God in de Geest dienen. Het doel van de schepping van de mens was God dienen en bedoelen. Het loven en prijzen van Hem. Door genade begeert de ziel zich geheel aan God te wijden. McCheyne besluit zijn preek over Filippenzen 3: 3 als volgt: "Zo willen christenen vandaag God graag de beste uren van de dag, hun beste talenten geven om te tonen dat ze allemaal aan Hem toebehoren. Lieve vrienden, voor u opstaat om te bidden, moet u zichzelf geheel aan God geven. Is er een christen binnen deze muren die niet al het zijne heeft weggegeven? Het zal de hemel uitmaken om de eeuwigheid zo door te brengen!"

Ds. A. van Heteren.

*N.a.v. Robert Murray McCheyne,
De blinkende Morgenster, Uitgave den Hertog.*

Eerste deel Russische Matthew Henry gereed

In Moskou werd het eerste Russische deel van de Bijbelverklaring van Matthew Henry overhandigd aan vertegenwoordigers van de niet-geregistreerde baptistengemeenten in Rusland.

Voorgangers en leidinggevend in de republieken van de voormalige Sovjet-Unie, hebben grote behoefte aan verantwoord bijbelstudiemateriaal. Om aan deze vraag te kunnen voldoen zijn het deputaatschap Bijbelverspreiding van de Gereformeerde Gemeenten en de Stichting Friedenstag Nederland, een samenwerkingsverband aangegaan. De keus viel daarbij op de bekende en breed gewaardeerde onverkorte Bijbelverklaring van Matthew Henry. Deze bijbelverklaring is zeer toegankelijk, ook voor eenvoudige mensen,

Matthew Henry had de gave om de meest praktische toepassingen te maken vanuit Gods Woord. Deze toepassingen maken zijn bijbelverklaring warm en onderwijzend.

De totale vertaling van de onverkorte Bijbelverklaring van Matthew Henry vanuit het Engels naar het Russisch is een enorm werk. Alleen al de vertaling van de verklaring bij het Nieuwe Testament zal in het Russisch uit zes delen bestaan.

Daarom hebben het Deputaatschap Bijbelverspreiding en de Stichting Friedenstag Nederland besloten om deze vertaling tot een gezamenlijk project te maken.

Vertegenwoordigers van beide organisaties hebben het eerste exemplaar van de bijbelverklaring overhandigd aan de broederraad van niet-geregistreerde baptistengemeenten in Moskou. Zij zullen de verspreiding van een deel van deze boeken voor hun rekening nemen. Zo komt dit waardevolle boek terecht bij leidinggevende broeders in de hele voormalige Sovjet-Unie.

Boekbesprekingen

Dr. J. van der Wal, red., **Psychische nood, Ambt, gemeente en hulpverlening**, 360 blz., f 34,95, Uitgeverij J.J. Groen en Zoon.

Dit informatieve boek verscheen ter

gelegenheid van het 20-jarig bestaan van Gliagg De Poort. Het eerste deel van het boek bestaat uit een thematisch deel waarin we acht artikelen aantreffen geschreven door hulpverleners. Het tweede deel bevat de 20-jarige geschiedenis van de Gliagg. Psychische nood komt veel voor. Minstens een kwart van de Nederlanders krijgt hier eenmaal in zijn of haar leven mee te maken. Wie zou dan niet willen helpen? Maar hoe moet dat? Dit boek geeft een goede handreiking aan ambtsdragers en gemeenteleden om op een juiste wijze met mensen in psychische nood om te gaan. Er wordt aangegeven hoe een christen met leed dient om te gaan. Het boek is terughoudend als het gaat over de gave van de genezing. De samenhang tussen psychische en geestelijk nood komt aan de orde. Zwaarmoedigheid is nog iets anders dan schuldbesef door de werking van Gods Geest in het hart. Er wordt een model aan de hand gedaan om psychische nood te signaleren. De relatie tussen hulpverlener en patiënt komt aan de orde. Ook wordt geschreven over de samenhang tussen hulpverlening en pastoraat. Ook is een hoofdstuk gewijd aan psycho-sociale mantelzorg. De houding van gemeenteleden tegenover mensen met psychische problemen wordt behandeld, waarbij terecht gewaarschuwd wordt tegen overmatige betrokkenheid. Er is ook een bijdrage aangaande de interkerkelijke samenwerking binnen de Gliagg. Een boek dat veel goeds bevat. We willen het graag ter lezing en bestudering aanbevelen. Moge het boek dienstbaar zijn aan het op de juiste wijze omgaan met mensen in psychische nood.

Ds. P. Korteweg, **Uw heilleer**, heilsfeiten, catechisatiemethode, 78 blz., f 9,95, Uitgeverij Frits Hardeman - Ede.

In twintig lessen worden de eerste beginselen van de heilleer behandeld. Iedere les bestaat uit een bijbelstudie, de les, een invuloefening, vragen,

extra stof en leeropdrachten. De titel van het boekje is ontleend aan Psalm 40:5. De auteur is hervormd predikant te IJzendoorn en was eerder docent aan de Jacobus Fruytier Scholengemeenschap te Apeldoorn. Onzes inziens een verantwoorde catechisatiemethode, geschikt om onderwijs te geven in de eerste beginselen van de heilleer.

Daar het niet mogelijk is een ieder persoonlijk te bedanken voor de vele blikken van medeleven tijdens de ziekte en na het overlijden van mijn man, onze vader, groot- en overgrootvader

GERRIT DE VRIES

betuigen wij een ieder langs deze weg onze oprechte dank.

A. de Vries-
Prong
Kinderen en
kleinkinderen.

Heerde, juli 1999.

**Bemiddeling
Kraam- en
Gezinszorg
Meijer (B.K.G.M.)**

Reeds velen maakten gebruik van de bemiddeling voor Kraam- en/of Gezinszorg.

Heeft u Kraam- of Gezinszorg nodig en u bezit geen TV, bel dan gerust.

**Bemiddeling Kraam-
en Gezinszorg Meijer**

Telefoon 0294-231145, mevr. J. Meijer.

Zoek bij ons
uw Bijbel
of boek

Verzending of
bezorging mogelijk

Bel 0184 - 412461

Burg. Winklerplein 25
3362 AA Sliedrecht

Welkom op Texel

Ruim gelegen 6/8-pers. bungalows (met wasmachine en 3 slaapkamers) en 4/6-persoons stacaravans (2 slaapk., douche). Rustig park, heel veel speelruimte.

BIJENKORFWEG, OOSTEREND TEXEL
TELEFOON 0222-31 83 91

BUNGALOWPARK
De Verrassing

- Wij verzorgen begrafenissen in elke woonplaats op de Veluwe en in Flevoland
- Opbaring zowel thuis als in elk gewenst rouwcentrum
- Ongeacht bij welk begravenis fonds men (eventueel) is aangesloten
- Dag en nacht bereikbaar
- Geen crematies

Begravenisverzorging Vos

Aardhuisweg 74
3888 MG Uddel
Tel. 0577 - 401689